

Kwaliteitseisen tweede trimester SEO- echoscopist

Versie 4.2, vastgesteld door het RIVM-CvB op 30 mei 2023. Tekstuele aanpassingen naar aanleiding van de implementatie van de leidraad tweede trimester SEO versie 3.1.

Versie 4.1, actualisatie september 2022: Geen inhoudelijke wijzigingen, foutieve links gecorrigeerd.

Versie 4.0, vastgesteld door het RIVM-CvB na positief advies van de Programmacommissie Prenatale Screening op 16 februari 2021.

Inhoudsopgave

Inleiding 3

1 Algemene voorwaarden 4

1.1 Draaiboek 5

2 Opleidingseisen, kennis en vaardigheden 6

2.1 Opleidingseisen 6

2.2 Kennisniveau 6

2.3 Vaardigheden 6

3 Uitvoering 8

3.1 Controle counseling 8

3.2 Protocol tweede trimester structureel echoscopisch onderzoek 8

3.3 Geven van de uitslag 8

4 Gegevensverwerking 9

5 Kwaliteitsborging 10

5.1 Aantal verrichtingen 10

5.2 Deelname aan kwaliteitsaudits 10

Inleiding

Dit document beschrijft de kwaliteitseisen voor de tweede trimester SEO-echoscopist in het kader van de prenatale screening op down-, edwards- en patausyndroom en structurele afwijkingen. Het doel van prenatale screening is om zwangeren die dat wensen tijdig te informeren over de eventuele aanwezigheid van één of meer aandoeningen, zodat zij een keuze kunnen maken uit verschillende handelingsopties.

In dit document staan de algemene voorwaarden die worden gesteld aan de echoscopist die het tweede trimester SEO uitvoert. De echoscopist dient te handelen volgens de [Kwaliteitseisen tweede trimester SEO](#). Daarin staat beschreven hoe het tweede trimester SEO uitgevoerd dient te worden, inclusief gegevensregistratie.

Het tweede trimester SEO

Het tweede trimester structureel echoscopisch onderzoek (SEO) is een onderzoek naar de aanwezigheid van een open rug of een open schedel. Daarnaast wordt bij deze echo gekeken naar de structuur en ontwikkeling van de organen van de foetus. Het tweede trimester SEO kan worden uitgevoerd tussen week 18+0 en week 21+0 van de zwangerschap, en bij voorkeur tussen week 19+0 en week 20+0 van de zwangerschap.

Het tweede trimester SEO maakt deel uit van prenatale screening en wordt uitgevoerd indien een zwangere gecounseld is en kiest voor dit onderzoek.

1 Algemene voorwaarden

De echoscopist hoort te voldoen aan en te werken volgens de landelijke kwaliteitseisen voor de tweede trimester SEO-echoscopist. Hij/zij dient:

- Een opleiding tot tweede trimester SEO-echoscopist succesvol te hebben afgerond.
- In het bezit te zijn van een AGB-code.
- Een [kwaliteitsovereenkomst](#) voor het tweede trimester SEO te hebben met één van de acht Regionale Centra voor Prenatale Screening die een vergunning op grond van de Wet op het Bevolkingsonderzoek (WBO) hebben gekregen.
- Werkzaam te zijn in een echocentrum met een contract voor het tweede trimester SEO met een van de Regionale Centra.
- Vóór aanvang van de werkzaamheden door het Regionaal Centrum in Peridos gekoppeld te zijn aan het gecontracteerde echocentrum waar de echoscopist werkzaam is voor het verrichten van tweede trimester SEO's.
- Zich te houden aan de kwaliteitseisen die zijn genoemd in deze kwaliteitsovereenkomst en aan de eisen die gesteld worden aan de uitvoerders (Artikel 2) in het [contract](#) tussen het Regionaal Centrum en het echoscopisch centrum.
- Mee te werken aan kwaliteitsaudits en informatie beschikbaar te stellen aan het Regionaal Centrum die de kwaliteitsaudits uitvoert.
- Te voldoen aan een minimum aantal verrichtingen per jaar.
- Voldoende bijscholing te hebben gevolgd.
- Het echocentrum waarin men werkzaam is, op de hoogte te houden van het voldoen aan de kwaliteitseisen.
- Te handelen conform vigerende wet- en regelgeving.

Indien een tweede trimester SEO-echoscopist in het verleden een kwaliteitsovereenkomst heeft gehad en een nieuwe kwaliteitsovereenkomst voor tweede trimester SEO's wenst, toetst het Regionaal Centrum of de zorgverlener aan de opleidingseisen voldoet en vraagt aan de zorgverlener de laatste kwaliteitsbeoordeling op:

- Indien de kwaliteit langer dan een jaar geleden beoordeeld is (ongeacht de beoordeling), of de kwaliteit minder dan een jaar geleden beoordeeld is en deze onvoldoende bleek:
  - dient de zorgverlener zich bij te scholen;
  - mag de zorgverlener alleen onder supervisie een tweede trimester SEO maken;
  - moet de zorgverlener een logboek indienen ter beoordeling door het Regionaal Centrum.

Het Regionaal Centrum beoordeelt vervolgens of een kwaliteitsovereenkomst verstrekt kan worden.

- Indien de kwaliteit minder dan een jaar geleden beoordeeld is én voldoende is, biedt het Regionaal Centrum de zorgverlener een kwaliteitsovereenkomst aan.

1.1 Draaiboek

Het [draaiboek](#) NIPT en structureel echoscopisch onderzoek maakt onderdeel uit van de professionele standaard voor de werkzaamheden binnen de prenatale screening. Het draaiboek bevat uitgebreide informatie voor alle betrokken actoren bij de uitvoering van de prenatale screening.

2 Opleidingseisen, kennis en vaardigheden

2.1 Opleidingseisen

De SEO-echoscopist dient:

- Te voldoen aan de [eisen van de opleiding](#);
- Er zorg voor te dragen dat hij/zij aantoonbaar op de hoogte blijft van nieuwe ontwikkelingen op het gebied van echodiagnostiek van aangeboren afwijkingen en van echoscopische risicoschatting. Tijdens de kwaliteitsaudit door Regionale Centra dient hij/zij aan te kunnen tonen welke bij-/nascholing hij/zij de afgelopen twee jaar heeft gevolgd. In totaal dienen (voor het eerste en/of tweede trimester SEO samen) iedere 2 jaar tenminste 16 accreditatiepunten te worden behaald¹.

2.2 Kennisniveau

De echoscopist:

- beschikt over voldoende kennis van de verschillende foetale orgaansystemen en de afwijkingen die daarin kunnen optreden;
- beschikt over voldoende kennis van de beeldvorming tijdens een echo van hoofd, wervelkolom, aangezicht, thorax, hart, buik en extremiteiten.

2.3 Vaardigheden

De echoscopist:

- voert zelfstandig en op correcte wijze een SEO in het tweede trimester van de zwangerschap uit en weet het onderzoek te interpreteren;
- voert een inleidend gesprek met zwangere (en eventuele partner) over het onderwerp en onderhoudt tijdens het onderzoek communicatie;
- communiceert adequaat met de zwangere (en eventuele partner) over het onderzoek, de uitslag en de beperkingen van het onderzoek;
- geeft adequaat informatie aan de zwangere (en eventuele partner) over de mogelijkheid van vervolgonderzoek in het Centrum voor Prenatale Diagnostiek (PND-centrum);
- is in staat te kunnen reageren op afwijkende bevindingen en adequaat besluiten te kunnen nemen met betrekking tot het verwijzen voor vervolgonderzoek.
- is niet bevoegd om Geavanceerd Ultrageluid Onderzoek (GUO) af te nemen. Een GUO mag alleen in een Centrum voor Prenatale Diagnostiek worden uitgevoerd. Reden hiervoor is dat er verschillen zijn in de eisen die worden gesteld aan de kwaliteit van de echoapparatuur (zie [kwaliteitseisen aan de](#)

¹ De echoscopist moet de accreditatiepunten die daarbij door de BEN aan de nascholing zijn toegekend vermelden. Accreditatiepunten worden bij de BEN op basis van uren nascholing gegeven. Internationale congressen die meerdere dagen omvatten zoals die van de FMF of het ISUOG krijgen een maximum aantal accreditatiepunten. Op de website van de BEN is te zien welke bij/nascholingen worden geaccrediteerd, het is niet noodzakelijk om hiervoor lid van de BEN te zijn. Het Regionaal Centrum kan op deze wijze dus controleren of iemand voldoet aan de norm van 16 punten. Tijdens de kwaliteitsaudit kan naar de certificaten worden gevraagd ter controle.

[echoapparatuur en beeldopslag voor prenatale screening](#)), de expertise van de onderzoeker in een multidisciplinaire setting en het tijdsbeslag dat aan het onderzoek wordt besteed.

3 Uitvoering

3.1 Controle counseling

Het tweede trimester SEO is onderdeel van de prenatale screening en wordt uitgevoerd indien een zwangere gecounseld is en kiest voor dit onderzoek. De tweede trimester SEO-echoscopist controleert of de zwangere is gecounseld. Op grond van de WGBO is de echoscopist verplicht na te gaan of de zwangere nog achter haar keuze staat voor deelname aan deze screening en of zij begrijpt wat het inhoudt.

3.2 Protocol tweede trimester structureel echoscopisch onderzoek

De tweede trimester SEO-echoscopist werkt volgens de landelijk vastgestelde kwaliteitseisen. De inhoudelijke basis van het tweede trimester SEO is de [leidraad tweede trimester SEO versie 3.1 en de leidraad obstetrische parameters](#). Aanvullend hierop zijn de [Kwaliteitseisen tweede trimester SEO](#) en het [NVOG Modelprotocol foetale biometrie](#). Daarnaast is de [Kwaliteitsbeoordeling tweede trimester SEO](#) van belang en dient de echoscopist zich te houden aan de [kwaliteitseisen aan de echoapparatuur en beeldopslag](#), de [kwaliteitseisen vaginale echo's](#) en de [kwaliteitseisen voor Informed Consent en Privacy](#). De kwaliteitseisen zijn te vinden op www.pns.nl.

3.3 Geven van de uitslag

De echoscopist die het onderzoek uitvoert, is verantwoordelijk voor het geven van de uitslag. De verloskundig hulpverlener is verantwoordelijk voor de verwijzing voor het vervolgonderzoek en het gesprek in een Centrum voor Prenatale Diagnostiek (indien de zwangere dit wenst). Over de verwijzing voor vervolgonderzoek dienen de echoscopist en de verloskundig zorgverlener gezamenlijk goede afspraken te maken. Verwijzing van en voorlichting aan de zwangere vindt conform die afspraken plaats. Meer informatie over verwijzing en verantwoordelijkheden bij het tweede trimester SEO en GUO staat beschreven in de [Kwaliteitseisen tweede trimester SEO](#).

4 Gegevensverwerking

Met betrekking tot de verstrekking, uitwisseling en vastlegging van gegevens handelt de echoscopist conform vigerende wet -en regelgeving, waaronder in ieder geval wordt verstaan de Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst (WGBO), de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), de Uitvoeringswet AVG (UAVG) en de Wet aanvullende bepalingen verwerking persoonsgegevens in de zorg (WABPVZ) en hetgeen wordt vastgesteld door het Centrum voor Bevolkingsonderzoek. Daarnaast dient de counselor zich te houden aan de [kwaliteitseisen voor Informed consent en Privacy](#). Voor meer informatie en eisen over de registratie en gegevensaanlevering aan Peridos, zie [Kwaliteitseisen tweede trimester SEO](#).

5 Kwaliteitsborging

5.1 Aantal verrichtingen

De tweede trimester SEO-echoscopist dient 150 tweede trimester SEO's per jaar te verrichten. Voor startende tweede trimester SEO-echoscopisten geldt een richtlijn van tenminste 250 SEO's per jaar. In principe is men de eerste twee jaar startend. In bijzondere gevallen, bijvoorbeeld wanneer degene die de echo's uitvoert veel tweede trimester GUO's (heeft) verricht, kan het Regionaal Centrum toestemming verlenen voor het afwijken van deze richtlijn.

5.2 Deelname aan kwaliteitsaudits

De tweede trimester SEO-echoscopist is verplicht mee te werken aan kwaliteitsaudits en informatie beschikbaar te stellen aan het Regionaal Centrum die de kwaliteitsaudits uitvoert. Bij de beoordeling van het tweede trimester SEO wordt gebruik gemaakt van de [Kwaliteitsbeoordeling tweede trimester SEO](#) en bijbehorend [format scoringsformulier](#).